

**QORTI TAL-MAGISTRATI (GĦAWDEX)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI**

Maġistrat Dr. Jean Paul Grech B.A., LL.D
M.Juris (Int. Law), Adv. Trib. Eccl. Melit

SENTENZA

Mogħtija llum, it-Tlieta, l-ewwel (1) ta' Lulju 2025

Kawża Nru 57/2022

Il-Pulizija

(Supretendent Bernard Charles Spiteri)

Vs

Justin Galea

A. Preliminari

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra **Justin Galea**, iben Raymond u Maria Dolores nee' Carabott, imwieled il-Pieta' fl-erbgha (4) ta' Marzu 1984, u

residenti 11, A&M Mifsud, Triq San Kurunatu, Nadur, Għawdex detentur tal-karta tal-identita' numru 141284 (M) talli nhar is-sitta (6) ta' Diċembru 2022 għall-ħabta tal-erbgħa u nofs ta' filgħaxija (16:30hrs) waqt li kien qiegħed fl-inħawi magħrufa 'Tal-Barmil', fil-limiti tax-Xewkija, Għawdex u/jew f'dawn il-Gzejjer:

(1) mingħajr il-ħsieb li joqtol jew li jqiegħed il-ħajja ta' ħaddieħor f'periklu ċar, ikkaġuna ħsara fil-ġisem jew fis-saħħa, u ċioe offiża ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Joseph Hili, hekk kif iċċertifika Dr. Kenneth Falzon M.D. Reg. No 4417;¹

(2) u aktar talli rrenda ruħu reċidiv b'diversi sentenzi mill-Qorti tal-Maġistrati li huma definittivi li ma jistgħux jiġu mibdula jew imħassra u dan ai termini tal-Artikolu 49 u 50 tal-Kapitolu 9.

F'każ ta' ħtija, il-Qorti giet mitluba sabiex tipprovdi għas-sigurta ta' Joseph Hili u l-familja tiegħu u dan ai termini tal-Artikoli 382A u 383 et seq. tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

Il-Qorti giet ġentilment mitluba sabiex jekk jidhrilha xieraq, tipprovdi għas-sigurta' tal-imsemmi Joseph Hili u l-familja tiegħu u minn issa tapplika l-provvedimenti tal-Artikolu 412Ċ tal-Kodiċi Kriminali u tagħmel Ordni ta' Protezzjoni taħt dawk il-kawteli li din il-Qorti jidhrilha li huma xierqa.

¹ Artikoli 214 u 216 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat in-nota tal-Avukat Ġenerali datata ħmistax (15) ta' Mejju 2024² li permezz tagħha huwa bagħat lill-akkużat Justin Galea biex jiġi ġġudikat minn din il-Qorti bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali kif maħsub taħt:

- (i) Fl-Artikoli 214 u 216 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;
- (ii) Fl-Artikoli 49 u 50 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;
- (iii) Fl-Artikoli 17, 31 u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Rat li waqt l-udjenza tal-wieħed u għoxrin (21) ta' Mejju 2024 ġew moqrija l-Artikoli mibgħuta mill-Avukat Ġenerali fil-ħmistax (15) ta' Mejju 2024 u f'dik l-istess seduta, l-akkużat iddikjara li ma kellux oġġezzjoni sabiex il-każ tiegħu jiġi trattat u deċiż minn din il-Qorti bi proċedura sommarja;

Rat illi l-atti odjerni ġew assenjati lil din il-Qorti kif preseduta nhar id-dsatax (19) ta' Frar 2024 tramite l-Assenjazzjoni ta' Kawżi u Doveri maħruġa ai termini tal-Artikolu 11(3) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u l-Artikolu 520 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

Semgħet lill-Prosekuzzjoni, lill-Parte civile u lid-Difiża jiddikjaraw fis-seduta tal-ewwel (1) ta' Marzu 2024 li huma kienu qegħdin jeżentaw lill-Qorti milli terġa' tisma' mill-ġdid ix-xhieda li kienu ġew prodotti sa dakinhar kif wkoll milli jiġu sottomessi mill-ġdid d-dokumenti preżentati sa dak l-istadju;

Rat l-atti kollha ta' dan il-proċediment u d-dokumenti esebiti;

² Fol. 178 tal-atti proċesswali.

Rat ix-xhieda kollha migbura quddiem din il-Qorti diversament preseduta;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-Prosekuzzjoni quddiem din il-Qorti;

Semgħet lill-akkużat jixhed minn jeddu u b'mod volontarju;

Rat li x-xhieda mogħtija minn Joseph Hili fil-kawża fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Joseph Hili*** (Każ Numru 598/2022) u x-xhieda mogħtija minn Herman Hili fil-kawża fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Herman Hili*** (Każ Numru 597/2022), kif ukoll id-dokumenti ppreżentati minn Joseph Hili għandhom jgħoddu wkoll għal din il-kawża;³

Semgħet is-sottomissjonijiet finali tal-partijiet;

Rat li din il-kawża tħalliet illum għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

B. Fatti tal-Kawża

Fil-qosor il-fatti tal-każ huma s-segwenti:

Fis-sitta (6) ta' Diċembru 2022, Joseph Hili rrapporta fl-Għassa tal-Pulizija tar-Rabat, Għawdex li aktar kmieni f'dik il-ġurnata waqt li kien qed jonsob fiż-zona magħrufa bħala 'Tal-Barmil' fix-Xewkija, Għawdex, kien involut f'

³ Ara verbal tas-seduta tas-sitta u għoxrin (26) ta' Settembru 2024, fol. 181 tal-proċess.

argument mal-akkużat Justin Galea u kien safa aggredit minnu. Din l-aggressjoni seħħet fil-presenza ta' Herman Hili, iben Joseph Hili. Joseph Hili spjega kif Justin Galea kien tefa' ġebli fid-direzzjoni tiegħu, laqtu f'rasu bil-konsegwenza li Joseph Hili kellu jmur l-Isptar għax beda ħiereg ħafna demm u intefħitlu għajnejh. Meta mar l-Isptar, huwa gie ċertifikat li kien soffra minn ġrieħi ta' natura gravi.

In segwitu għal dan ir-rapport, il-Pulizija għamlu kuntatt ma' Justin Galea u talbuh jmur l-Għassa biex jiġi mitkellem dwar dan il-każ. Fil-verżjoni li Justin Galea għażel li jagħti lill-Pulizija wara li huwa ingħata d-drittijiet legali tiegħu, Justin Galea spjega li dakinhar tal-inċident huwa kien mar fl-għalqa tal-ħabib tiegħu u ċempel lil Joseph Hili. Dan peress li dan Hili kien qed jagħmel użu minn għajjat għall-bird callers li kienu propjeta tiegħu. Galea spjega li fuq il-linja sema lil Herman Hili jgħajjat u jargumenta b'reazzjoni għat-telefonata li Galea kien għamel lil missier Herman. In segwitu tat-telefonata, Joseph u Herman Hili marru fejn l-għalqa tal-ħabib tal-akkużat li tinsab erba' għelieqi l-isfel, u hemmhekk l-argument bejn il-partijiet kompli jeskala.

Fl-istess stqarrija, l-akkużat qal li Joseph Hili aggredih b'daqqa ta' ponn u laqtu f'għajnejh. L-akkużat spjega li rreaġixxa billi resaq lura u wissa lil Joseph Hili biex ma jerfax idejh, iżda Joseph Hili tah daqqtejn oħra u laqtu go geddumu u bi zbrixx go għajnejh tax-xellug. B'reazzjoni għal dan, l-akkużat qabad ġebli minn fuq ħajt u tefagħha lejn Joseph Hili. L-akkużat kompli jispjega li ra lil Joseph Hili bid-demm u li Herman Hili wkoll tefa' ġebli fid-direzzjoni tiegħu iżda ma laqtux. Galea kompli jgħid li wara l-inċident, Joseph Hili telaq minn fuq il-post u Herman Hili hedded lill-akkużat li kien ser joqtlu god-dura. L-

akkużat stqarr li kien sejjer jagħmel rapport iżda twaqqaf minn sħabu milli jagħmel dan.

In segwitu għal dak li stqarr Justin Galea, il-Pulizija reggħu bagħtu għal Joseph Hili u Herman Hili. It-tnejn ġew mogħtija d-drittijiet tagħhom u t-tnejn għażlu li jikkonsultaw mal-Avukat tal-fiduċja tagħhom. Meta Joseph Hili ġie mistoqsi jekk qabel ma' Galea tefagħlu l-ġebli, huwa kienx fajjarlu jew tah xi daqqiet ta' ponn, Joseph Hili ċaħad li kien tah xi daqqiet peress li kien hemm ħajt bejniethom. Joseph Hili ċaħad wkoll li kien hedded lil Galea iżda stqarr li t-tnejn li huma kienu għajru lil xulxin.

Herman Hili min-naħa tiegħu ċaħad li kien tefa' xi ġebli fid-direzzjoni ta' Justin Galea u ċaħad wkoll li kien hedded lill-istess Galea.

Eventwalment it-tlett (3) partijiet tressqu l-Qorti sabiex kull wieħed minnhom iwieġeb għall-akkużi miġjuba fil-konfront tiegħu.

C. Sintezi tal-Provi Miġbura

L-Ispettur (illum Supretendent) Bernard Charles Spiteri⁴ spjega li fis-sitta (6) ta' Diċembru għall-ħabta tas-sitta ta' filgħaxija (18:00hrs), huwa kien ġie infurmat minn PS 820 Jonathan Vella li Joseph Hili kien irrapporta li kien safa aggredit minn Justin Galea u li kien ġie ċertifikat li soffra ġrieħi ta' natura gravi. Is-Surgent infurmah li Joseph Hili kien qiegħed fil-mansab fil-limiti 'Tal-Barmil', fl-inħawi tax-Xewkija, Għawdex, fejn ukoll kien hemm prezenti Justin

⁴ Fol. 25 – 26 tal-proċess.

Galea, li kellu mansab fil-viċin. Fil-passat Joseph Hili u l-akkużat kienu ħbieb u anke' kienu jonsbu flimkien.

Ix-xhud spjega li s-Surġent qallu li kien inqala' argument bejn Joseph Hili u l-akkużat, li eskala f'aggressjoni vjolenti b' Galea jhebb għal Joseph Hili u jikkagunalu ġrieħi. Fid-dawl ta' dawn il-ġrieħi, ix-xhud kien ordna l-arrest tal-akkużat. Dan imbagħad kien tressaq b'arrest l-għada filgħodu quddiem il-Maġistrat tal-Għassa.

Ix-xhud kompla jispjega li l-verżjoni ta' Justin Galea ttieħdet minn PS 820 wara li ngħata d-drittijiet legali tiegħu. Ix-xhud qal li fil-verżjoni tiegħu, Galea qal li l-parti l-oħra kien tefagħlu ġebbla iżda ma laqtux.

Dr. Kenneth Falzon⁵ xehed li hu kien eżamina lil Joseph Hili fl-Isptar Ġenerali ta' Għawdex. Qal li l-ġrieħi subiti mill-pazjent kienu ta' natura gravi għax il-qatgħa li kellu fuq in-naħa ta' fuq tax-xagħhar tal-għajn tan-naħa tax-xellug kellha ċans tajjeb li tikkawża ċikkatriċi. Ix-xhud ikkonferma l-kontenut ta' ċertifikat mediku rilaxxat minnu.

In kontro-eżami, ix-xhud ġie mitlub sabiex jeżamina *seduta stante* lil Joseph Hili u dan sabiex jikkonstata jekk il-laċerazzjoni kinitx għada tidher sa dakinhar. Ix-xhud spjega li minn dak li ra, Joseph Hili għad għandu ċikkatriċi fuq wiċċu fejn qabel kien hemm il-ġrieħi. Kompla jgħid pero li l-ferita kienet tidher li fieqet tajjeb.

⁵ Fol. 37 – 38 tal-proċess.

PS 820 Jonathan Vella⁶ spjega li fis-sitta (6) ta' Diċembru 2022 għall-ħabta tas-sitta ta' filgħaxija (18:00hrs), Joseph Hili akkumpanjat minn ibnu Herman Hili kienu rraportaw għewwa l-Għassa tar-Rabat Għawdex li Justin Galea kien tefa' għebli mdaqqa fid-direzzjoni ta' Joseph Hili u kienu laqtu f'rasu, bil-konsegwenza li Joseph Hili intefhitlu għajnu u kellu jirrikorri għall-assistenza medika fejn gie ċċertifikat li kien sofra min għrieħi gravi. Qabel ma kompli jagħti l-verżjoni tiegħu, ix-xhud tah id-drittijiet tiegħu u Joseph Hili għażel li jikkonsulta mal-Avukat tal-fiduċja tiegħu.

Ix-xhud kompli jispjega li aktar tard, il-Pulizija kienu marru fiż-żona tal-inċident, magħrufa bħala 'Tal-Barmil', iżda ma sabu lil ħadd. Ix-xhud qal li l-Pulizija kienet marret wkoll fir-residenza tal-akkużat u ma sabuwx. Il-Pulizija sussegwentement għew infurmati li Justin Galea kien qiegħed fuq il-lant tax-xogħol. Galea kien ingħadda l-messaġġ sabiex huwa jirrikorri għewwa l-Għassa tar-Rabat, Għawdex sabiex jiġi mitkellem.

Ix-xhud spjega li l-akkużat mar l-Għassa tal-Pulizija fis-sebgha u nofs u ħamsa ta' filgħaxija (19:35hrs). Wara li Galea ngħata d-drittijiet tiegħu u rrinunzja għalihom, huwa ta l-verżjoni tiegħu ta' dak li kien seħħ. Ix-xhud żied jgħid li l-akkużat kien spjegalu li hu mar fl-għalqa għall-ħames minuti u ċempel lil Joseph Hili bil-kelma t-tajba dwar l-użu tal-*bird callers*. Huwa spjega li l-akkużat qallu li sema lil Herman Hili jgħajjat u jargumenta. Komplu jgħid li wara t-telefonata, Joseph Hili u ibnu marru viċin l-għalqa tal-ħabib tiegħu fejn kien jinsab Galea li tinsab erba' għelieqi 'l isfel, u qam argument bejniethom.

⁶ Fol. 39 – 42 tal-proċess.

Ix-xhud qal ukoll li l-akkużat infurmah li Joseph Hili xejjer daqqa ta' ponn lill-akkużat u laqtu f'għajnejh. B'reazzjoni ta' dan, l-akkużat stqarr max-xhud li hu resaq lura u qal lil Joseph Hili biex ma jerfax idejh, pero' dan tah daqqa oħra u laqtu bi żbrixx f'għajnejh tax-xellug u mat-tielet daqqa laqtu go geddumu. Dak il-ħin l-akkużat qabad ġebbla minn fuq il-ħajt u tefagħha lejn Joseph Hili. Ix-xhud kompli jgħid li l-akkużat qallu li ra lil Joseph Hili bidemm u fil-pront, Herman Hili qabad ġebbla u tefagħha lejn Galea iżda ma laqtux. Ix-xhud qal ukoll li l-akkużat qallu li hu u ħiereg 'l barra, Herman Hili qal lil Galea li kien ser joqtlu ġod-dura. L-akkużat kien sejjer jagħmel rapport, iżda twaqqaf minn sħabu.

Ix-xhud spjega li nforma lill-Ispettur (illum Supretendent) Bernard Charles Spiteri dwar ir-rapport fejn dan tal-aħħar ordna l-arrest ta' Justin Galea u ngħata d-drittijiet legali tiegħu bil-miktub. Peress li l-akkużat qal li laqqat xi daqqtejn, ix-xhud spjega li Galea ttieħed l-isptar fejn Dr. Nora Khan, M.D. Reg. No. 4522 iċċertifikat li Justin Galea kien sofra ġrieħi ħfief.

Ix-xhud spjega li l-Pulizija bagħtet għal Herman Hili sabiex jippreżenta s-snieter li kellu għas-*safe keeping* u anke' ittieħdet il-verżjoni tiegħu. Hili kien akkumpanjat mill-avukat tal-fiduċja tiegħu Dr. Joseph Grech. Wara li ngħata d-drittijiet tiegħu, huwa ġie mistoqsi jekk tefax xi ġebbla jew hedded lil Justin Galea, iżda Herman Hili ċaħad dan. Ix-xhud spjega wkoll li l-Pulizija reggħet bagħtet wkoll għal Joseph Hili li wkoll kien ġie akkumpanjat minn Dr. Joseph Grech. Wara li ngħata d-drittijiet tiegħu, Joseph Hili ċaħad li tefa' ġebbla, fajjar daqqa ta' ponn jew hedded lil Galea.

In kontro-eżami, ix-xhud ikkonferma li fil-ħin tal-inċident kien hemm tlett (3) persuni, inkluż persuna oħra mhux magħrufa li ħdejh kien mar Galea. Il-Pulizija pero ma kienx rnexxilhom jidentifikaw min kienet din il-persuna.

Dr. Michael Refalo⁷, rappreżentant tal-Isptar Ġenerali ta' Għawdex, xehed li huwa kien intalab jippreżenta dettalji li juru li Joseph Hili kien ġie rikoverat l-isptar bejn is-sebgħa (7) u t-tmienja (8) ta' Diċembru. Ix-xhud spjega li hu ma kienx eżamina lil Joseph Hili, pero' fid-*discharge letter* kien hemm indikat li Joseph Hili ntlaqat minn ġebbla fuq in-naħa tax-xellug ta' nasu ġurnata qabel u li kienu wkoll sarulu xi punti fl-emerġenza. Dawn il-punti kellhom jitneħħew wara sebat ijiem.

Ix-xhud spjega wkoll li Joseph Hili kien daħal l-emerġenza fis-sitta (6) ta' Diċembru u fis-sebgħa (7) ta' Diċembru, kien reġa' mar l-isptar fejn ġie eżaminat minn Dr. Julian Portelli fl-Isptar Ġenerali ta' Għawdex. Joseph Hili nżamm għall-osservazzjoni fis-sala tal-irġiel sal-għada. Ġie spjegat ukoll li l-pazjent kien ġie nviżtat minn tobba oħra, inkluż it-tabiba tal-għajnejn Dr. Maria Agius u tabib ieħor tal-għajnejn.

Il-ġrieħi sofferti minn Joseph Hili kienu konsistenti f'*left frontal subdural hematoma*, ksur fis-sinuses fuq in-naħa tax-xellug u kellu *internal bleeding* go rasu fuq in-naħa tax-xellug u fuq in-naħa ta' quddiem.

Dr. Maria Agius⁸ xehdet li Joseph Hili kien ġie eżaminat fl-Isptar Ġenerali ta' Għawdex fl-għaxra (10) ta' Diċembru 2022 minn Dr. Tom Heaton, *trainee*

⁷ Fol. 54 – 55 u 63 – 67 tal-proċess.

⁸ Fol. 112 – 114 tal-proċess.

ophthalmologist taħt is-supervizzjoni tagħha. Qalet li l-pazjent kien qed jilmenta li għajnejh ix-xellugija kienet qed iddemma' u kien qed jesperjenza uġiġħ madwar għajnejh. Ix-xhud spjegat li waqt l-eżaminazzjoni, ma nstab li kellu xejn, għajr tbengila madwar l-għajn. Spjegat li Joseph Hili kellu wkoll ftit katarretti, li pero' kienu estraneji għall-każ odjern.

Ix-xhud kompliet tgħid li l-pazjent ingħata struzzjonijiet sabiex jattendi għall-*follow-up*. Meta ġie eżaminat mix-xhud fil-ħmistax (15) ta' Frar 2023, irrizulta li ma kienx hemm ħsara interna fl-għajn u għalhekk ġie rilaxxat minn kull kura marbuta mat-trauma li kien ġarrab.

Dr. Anora Khan⁹ xehdet li fis-sitta (6) ta' Diċembru 2022 hija kienet eżaminat lil Justin Galea, li kien qed jilmenta minn uġiġħ fuq in-naħa tal-lemin ta' wiċċu u fuq ix-xedaq. Wara l-eżami mediku, ix-xhud ikkonstatat li l-ġrieħi sofferti minn Justin Galea kienu ta' natura ħafifa.

Dr. Alec Sultana¹⁰ ġie nominat mill-Qorti bħala espert mediku sabiex jikkonstata n-natura tal-ġrieħi sofferti minn Joseph Hili. Ix-xhud spjega li wara li eżamina lil Joseph Hili seta' jikkonkludi li l-ġrieħi li kellu kienu serji għal żewġ raġunijiet: kienet teżisti ċikatriċi permanenti fuq rasu fejn intlaqat u l-vittma kien għadu jsoffri minn uġiġħ ta' ras kultant żmien, bħala komplikazzjoni tal-ġrieħi li ġarrab. Ix-xhud spjega li Hili kien soffra wkoll minn ksur (*open fracture*) taħt il-ferita' u kien hemm riskju kbir ta' infezzjoni u *bleeding* fil-moħħ taħt il-ksur. Dawn il-fatturi wkoll jikkonfermaw il-gravita tal-ġrieħi li huwa kien ġarrab.

⁹ Fol. 120 tal-proċess.

¹⁰ Fol. 135 – 136 tal-proċess.

Ix-xhud ikkonferma li ċ-ċikatriċi li għandu Joseph Hili hi permanenti, pero' mhix viżibbli mill-bogħod, iżda hi konspikwa minn distanza ta' madwar tnejn u tlett metri (*talking distance*).

In kontro-eżami, ix-xhud ikkonferma li l-ġrieħi li garrab Joseph Hili skont il-klassifikazzjoni legali, huma gravi iżda mhux gravissimi, u li Hili qatt ma kien fil-periklu tal-mewt.

Dr. Julian Portelli¹¹ xehed li fis-sebgħa (7) ta' Diċembru 2022, hu kien eżamina lil Joseph Hili fl-Emerġenza tal-Isptar Ġenerali ta' Għawdex. Spjega li Hili kien laqqat daqqa fuq rasu l-ġurnata ta' qabel u kawża ta' dan kellu tbengila fuq in-naħa tax-xellug ta' quddiem tar-ras. Ix-xhud kompli jgħid li Hili kien *alert* u konxju, iżda wara li ħadulu CT scan tar-ras irriżulta li kien qed isofri minn *left frontal subdural hematoma* pero' ma kienx hemm *shift* ġewwa r-ras. Ix-xhud qal li dawn il-ġrieħi huma ta' natura gravi u kompatibbli mad-daqqa li laqqat. Spjega wkoll li ġrieħi bħal dawn tipikament idumu ġimgħat jew xhur biex ifiequ. Ix-xhud ikkonferma wkoll iċ-ċertifikat mediku maħruġ minnhu bil-ġurament.

In kontro-eżami, ix-xhud ikkonferma li t-tbengila u l-uġiġħ ta' ras żviluppaw l-għada tal-inċident u kienu konnessi mal-inċident.

Margaret De Battista¹² Assistent Registratur fil-Qorti ta' Għawdex esebiet sentenza fil-konfront ta' Justin Galea li ġiet deċiża nhar it-tmienja (8) ta'

¹¹ Fol. 147 – 149 tal-proċess.

¹² Fol. 172 tal-proċess.

Marzu 2012, liema sentenza hi definittiva. Ix-xhud ikkonfermat li l-multi kollha li kellu Justin Galea ġew imħallsa.

Justin Galea¹³ xehed li dakinhar tal-inċident, qabel mar għax-xogħol, mar għal ħames (5) minuti fl-għalqa tal-ħabib tiegħu Josef Bugeja f' Tal-Barmil, fix-Xewkija. Ix-xhud spjega li hu għandu rabta mal-għalqa ta' sieħbu għax għandu l-liċenzja tal-insib fuq hemm. Ix-xhud kompli jgħid li dakinhar tal-inċident sema' *l-bird caller* ta' Joseph u Herman Hili li kien fih għajjat ta' għasafar li kien ħoloq hu stess, u li huwa għaraf bħala tiegħu. Hu spjega li fil-passat kien jonsob flimkien ma' Joseph Hili, u Herman Hili kien ħadlu l-għajjat tal-għasafar mill-kompjuter. Ix-xhud kompli jgħid li hu ċempel lil Joseph Hili u talbu biex jitfi *l-bird caller* b'mod paċifiku. Waqt it-telefonata, ix-xhud sema lil Herman Hili jgħid fl-isfond "*għax nitla' għalik*".

Spjega li ftit wara, ra lil Joseph u Herman Hili telgħin għalih minn erba' għelieqi 'l isfel. Hu baqa' wara l-ħajt fl-għalqa ta' Josef Bugeja u sostna li la hu u lanqas Josef Bugeja ma pprovokawhom. Qal li Joseph u Herman Hili bdew jgħajjtu u jargumentaw miegħu, u f'daqqa waħda Joseph Hili ta' daqqa ta' ponn lix-xhud f'għajnu x-xellugija. Ix-xhud qal li rreagixxa billi resaq lura sal-ħajt tal-kamra li kienet fl-għalqa fejn kien Galea, u wissa lil Joseph Hili biex ma jerfax idejh, iżda dan tah daqqtejn oħra – daqqa minnhom laqtitu bi żbrixx fuq in-naħa ta' fuq ta' imnieħru, u t-tielet daqqa laqtitu f'geddumu u kkawżatlu li jaqa' għal dahru u ġie mal-art mal-ħajt. Meta ġie mistoqsi mill-Qorti kellux spazju fejn jaqa' lura, ix-xhud wieġeb li kien hemm spazju ta' bejn tnejn u tlett piedi.

¹³ Fol. 183 – 201 tal-proċess.

Ix-xhud kompli jgħid li wara li waqa', hu qam u qabad ġebbla minn fuq il-ħajt u waddaba lejn Joseph Hili u laqtu f'wiċċu. Ix-xhud spjega li wara t-tielet daqqa, Joseph Hili kien ser jerga' jagħtih u ħass il-bżonn li jiddefendi ruħu. Ix-xhud kompli jispjega li kif ra lil Joseph Hili bid-demm waqaf u ma kompliex iwaddab il-ġebel.

Ix-xhud qal ukoll li wara dan kollu, Herman Hili attakkah billi tefagħlu ġebbla iżda ma laqtux. Wara dan l-inċident, Joseph u Herman Hili telqu fid-direzzjoni ta' fejn kienu ġew u ix-xhud telaq ukoll bl-intendiment li jmur jagħmel rapport. Ix-xhud jgħid li madankollu, Herman Hili dar lejha u heddu bil-kliem "*lilek illejlja noqtlok ġod-dura*". Ix-xhud qal li huwa kien ser imur jagħmel rapport iżda sħabu gwidawh biex ma jmurx u dan sabiex jevita l-involviment tal-Pulizija.

Ix-xhud spjega wkoll li Joseph u Herman Hili għandhom kameras ta' sigurta' li huma pożizzjonati biex iħarsu lejha l-għelieqi kollha, u huma setgħu jipproduċu l-filmati bħala prova.

In kontro-eżami meta ġie mistoqsi dwar ir-relazzjoni tiegħu ma' Joseph u Herman Hili, ix-xhud qal li sa ġimgħatejn qabel l-inċident hu kien jitkellem ma' Joseph Hili, u anke' kien ċempillu. Ix-xhud spjega wkoll li dakinhar tal-inċident hu kien qed jonsob u l-għajjat tal-għasafar fil-*bird caller* ta' Hili rrikonoxxieh bħala tiegħu.

Ix-xhud ikkonferma li bejn l-għalqa fejn telgħu għalih Joseph u Herman Hili u fejn kien hu, kien hemm ħajt bil-wisa' ta' kantun u għoli bejn erba' u ħames filati. Bejn il-kamra u l-ħajt kien hemm spazju ta' żewġ piedi u nofs u tlieta.

Ix-xhud kompla jgħid li Joseph Hili ixxabbat ma' serratizz oħxon u beda jtih bil-ponn.

Meta ġie mistoqsi kif seta' jiġi attakkat meta l-ħajt kien fih disa' (9) pulzieri u minn bejn il-ħajt u l-kamra kien hemm distanza ta' tlett (3) piedi, ix-xhud wieġeb li hu spicċa mal-ħajt u bit-tielet daqqa li tah Joseph Hili f'geddumu, hu waqa' u x'hin qam minn mal-ħajt resaq viċin u waddab ġebli.

Meta ġie mistoqsi jekk talabx lill-Pulizija biex jiġbru l-filmati mill-kameras ta' sigurta' li allegatament kien hemm fl-għalqa ta' Hili, ix-xhud wieġeb fin-negattiv. Finalment, ix-xhud ikkonferma li l-ħajt, il-kamra u d-dura għadhom fl-istess qagħda kif kienu dakinhar tal-inċident. Ix-xhud temm li hu ilhu sentejn ma jmur l-għalqa u sa fejn jaf hu, kollox għadu l-istess kif kien fil-gurnata tal-inċident.

Tul l-aċċess li inżamm, **Justin Galea**¹⁴ irrakkonta li fl-erbgħa neqsin kwart ta' wara nofsinhar (15:45hrs) hu kien ċempel lil Joseph Hili biex jitfi l-*bird caller* li kien qed jinstema mill-għalqa fejn kien hu. Ix-xhud kompla jgħid li minflok Joseph Hili tefa' il-*bird caller*, instema Herman Hili jgħid "*niġi għalik*" u x-xhud wieġeb "*għamel int! Jiena mhux ngħidlek bil-ġlied biex titfi*". Ix-xhud zied jgħid li ra lil Joseph u Herman Hili ġejjin mill-għalqa tagħhom u telgħu għalih. Ix-xhud qal li l-ewwel tela' Joseph Hili imbagħad tela' warajh Herman Hili u Joseph Hili beda jargumenta u jxejjer il-ponn u baqa' sejjer b'din l-attitudni minkejja li x-xhud waqqfu biex ma jibqax jerfa' idejh. Wara li qallu dan, ix-xhud laqqat żewġ daqqiet ta' ponn oħra mingħand Joseph Hili u waħda minnhom ma laqtitux bi żbrixx.

¹⁴ Fol. 234 – 235 tal-proċess.

Matul il-konfrontazzjoni kollha, ix-xhud indika li hu baqa' wara il-ħajt u ma ċcaqlaqx minn hemm. Ix-xhud kompli jgħid li wara d-daqqiet ta' ponn li qala', hu qabad ġebli li ma kinitx kbira u waddabha lil Joseph Hili hekk kif tela' għax dan beda jdaħħal saqajh mal-ħajt u jaqbad mal-kurrenta u jerfa' idu u jti bil-ponn. Ix-xhud žied jgħid li r-raġuni għax ma telaqx 'l hemm xhin beda jircievi d-daqqiet ta' ponn kienet li Joseph Hili u ibnu setgħu jsibuh barra u kienu jkunu tnejn kontra wieħed. Ix-xhud temm li barra minn hekk kien hemm dawra mal-kamra tal-għalqa ta' Josef Bugeja, u Herman Hili kien anke' dar d-dawra u tela.

Joseph Hili¹⁵ spjega li dakinhar tal-inċident hu kien jonsob fl-għalqa tiegħu magħrufa bħala 'Tal-Barmil' fil-limiti tax-Xewkija, flimkien ma' ibnu Herman Hili. Hu spjega li rċieva telefonata mingħand Justin Galea u dan qallu *"għalfejn qed tuża l-għajjat tiegħi [tal-bird callers]"*? u beda jgħajjat, jidgħi u anke' insulentah bil-kliem *"m'intix raġel, u kemm int kiesaħ"*. Ix-xhud spjega li go Għawdex hawn mitejn (200) nassab u kollha jużaw għajjat ta' għasafar komuni meta jkunu qed jonsbu għall-pluvieri. Ix-xhud kompli jgħid li hu qal lil ibnu biex imorru jithaddtu ma' Josef Bugeja, bħala sid l-għalqa ta' fejn Justin Galea kien jonsob. Ix-xhud spjega li Galea beda joffendih u jgħajjat miegħu, pero' Josef Bugeja ma tkellimx.

Ix-xhud kompli jgħid li f'erbgħin (40) sena li ilhu jmur fl-għalqa, qatt ma kellu argument jew inċidenti ma' ħadd.

¹⁵ Fol. 207 – 218 tal-proċess.

Ix-xhud spjega wkoll li waqt il-konfrontazzjoni u l-għajjat ta' Galea, Galea qabad ġebli li kienet fuq il-ħajt u xehitha lejha, fejn laqtu fuq in-naħa tax-xellug ta' wiċċu. Konsegwenza ta' din l-aggressjoni, ix-xhud qal li kellu bżonn għaxar (10) punti u sofra ksur fi tlett (3) għadmiet ta' wiċċu.

Ix-xhud żied jgħid li fil-ħin tal-argument, kemm Justin Galea kif ukoll Josef Bugeja kienu wara l-ħajt, u x-xhud kien maġenb il-ħajt u ma setax ikun li laqat lil Galea bi tlett (3) daqqiet ta' ponn kif allega Galea, għax il-ħajt kien m'għola rasu. Meta ġie mistoqsi jekk il-ħajt għadux l-istess bħal dakinhar tal-inċident, ix-xhud qal li ma jafx jekk tbaxxiex minn dak iż-żmien 'l hawn.

Spjega wkoll li l-ġebli li laqtu kienet tiżen madwar kilo jew ftit inqas u kawża tal-impatt storda naqra u beda jitlef ħafna demm, tant li ibnu ħadu l-Isptar Ġenerali ta' Għawdex. Hemmhekk għamlulu l-punti, ħadulu l-X-Rays u ġie kkonfermat li sofra ksur fuq għajnu x-xellugija. Ix-xhud żied jgħid li hu kellhu jmur Malta għas-CT Scans u MRI.

In kontro-eżami, ix-xhud ikkonferma li meta ċempillu Justin Galea, dan kellmu bl-għajjat u dagħa. Meta ġie mistoqsi għala ħass il-bżonn li jmur hdejn Justin Galea meta kien jaf li Galea nstema rrabjat fuq it-telefon, hu wieġeb li l-intenzjoni tiegħu kienet li jitkellem ma' sid l-għalqa. Ix-xhud ċaħad ukoll li aggredixxa lil Galea u qal li kien impossibbli jagħmel dan minħabba l-għoli tal-ħajt.

Meta saritlu referenza għax-xhieda ta' sid l-għalqa, Josef Bugeja, li allega li Joseph Hili kien ta daqqiet lil Galea, ix-xhud wieġeb li Bugeja qal ħafna affarijiet li ma kinux minnhom. Ix-xhud temm li għandu l-kameras ta' sigurta'

installati fl-għalqa u dawn jintużaw għall-finijiet tal-insib, iżda l-filmati jithassru wara xi jumejn.

Tul l-aċċess, **Joseph Hili**¹⁶ spjega li hu ma setax jagħti bil-ponn lil Justin Galea għax hu twil daqs kemm hu għoli l-ħajt. Joseph Hili tenna li hu lanqas ma kien qabeż il-ħajt. Ix-xhud ikkonferma li dakinhar li sar l-aċċess, il-ħajt kien l-istess kif kien dakinhar tal-inċident. Ix-xhud temm jgħid li kien impossibbli li jixxabbat u fl-istess ħin jagħti bil-ponn.

Herman Hili¹⁷ xehed li dakinhar tal-inċident hu kien jonsob għall-pluvieri fl-għalqa flimkien ma' missieru Joseph Hili ġewwa Tal-Barmil, Ix-Xewkija. Ix-xhud spjega li missieru rċieva telefonata mingħand Justin Galea fejn qallu li qed jużaw l-għajjat tal-għasafar tiegħu u Galea nfexx f'tgħajjir u dagħa. Ix-xhud kompla jgħid li hu u missieru marru fl-għalqa ta' maġenb l-għalqa ta' Josef Bugeja biex jaraw għalfejn Justin Galea kien qed jgħajjat magħhom u jgħajjarom. Spjega li r-raġuni għala marru hemmhekk kienet biex jitkellmu ma' Josef Bugeja bħala sid l-għalqa, u meta ġie mistoqsi jekk kinux jafu jekk Justin Galea kienx hemm, hu wieġeb li kien jaf għax kien ċempel lil missieru li qed jużaw l-għajjat tiegħu.

Ix-xhud kompla jgħid li Galea beda jargumenta magħhom u qabad ġebbla mdaqqsqa minn fuq il-ħajt u tefagħha lil Joseph Hili bil-konsegwenza li laqtu fuq ix-xellug tal-wiċċ. Hili waqa' mal-art u ħariġlu ħafna demm. Ix-xhud ikkonferma li l-għoli tal-ħajt kien daqs it-tul ta' missieru. Il-ħajt kien għoli xi ħames (5) jew sitt (6) filati. Ix-xhud spjega li fil-ħin tal-argument, Justin Galea

¹⁶ Fol. 235 – 236 tal-proċess.

¹⁷ Fol. 223 – 228 tal-proċess.

kien wara l-ħajt maġenb Josef Bugeja, filwaqt li hu u missieru kienu mal-ħajt ġol-għalqa ta' barra.

In kontro-eżami meta ġie mistoqsi x'kienet ir-raġuni għaliex marru javviċinaw lil Justin Galea, ix-xhud wieġeb li hu u missieru riedu jkellmu lil Josef Bugeja. Ix-xhud ikkonferma li dak li qal Josef Bugeja fix-xhieda tiegħu li Joseph Hili ta' daqqiet lil Galea, ma kienx veritier. Ix-xhud ċaħad ukoll li hu tefa' ġebbla lil Justin Galea u dan għax wara li waqa' missieru mal-art bid-daqqa, hu ġabar lil missieru minn mal-art u ħadu l-Isptar.

Ix-xhud temm li minn bejn l-għalqa tagħhom għall-għalqa ta' Josef Bugeja kien hemm erba' (4) għelieqi.

Waq t l-aċċess, **Herman Hili**¹⁸ xehed li hu fl-ebda ħin ma daħal ġewwa fejn kienu Galea u Bugeja u lanqas ta lil Galea.

D. Kunsiderazzjonijiet dwar l-Imputazzjonijiet

Ikkunsidrat;

Minn eżami tal-atti proċesswali, huwa ċar li din il-Qorti hija rinfaċċjata b'żewġ verżjonijiet ta' dak li allegatament seħħ. Min-naħa hemm ix-xhieda ta' Joseph u Herman Hili li qalu li l-akkużat Justin Galea qabad u tefa' l-ġebbla fid-direzzjoni ta' Joseph Hili u min-naħa l-oħra hemm il-verżjoni ta' Justin Galea li sostna li huwa kien ġie aggreddat minn Joseph Hili u b'ritaljazżjoni għal din l-aggressjoni huwa xeħitlu ġebbla u laqtu.

¹⁸ Fol. 236 tal-proċess.

Il-fatt li Qorti tkun rinfaċċjata b'verzjonijiet konflingenti, ma jfissirx li l-Qorti għandha bil-fors tillibera. Kif ingħad fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Graham Charles Ducker**, deċiża fid-19 ta' Mejju 1997: *"It is true that conflicting evidence per se does not necessarily mean that whoever has to judge may not come to a conclusion of guilt. Whoever has to judge may, after consideration of all circumstances of the case, dismiss one version and accept as true the opposing one"*. F'tali sitwazzjoni l-Qorti tkun obbligata timxi mal-linji gwida stabbiliti mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' Settembru 2002 fil-kawża fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Martin Mark Ciappara**: jew il-Ġudikant ikun tal-fehma li l-każ tal-Prosekuzzjoni ma jkunx gie sodisfacentement ppruvat, u allura l-Qorti għandha tillibera, jew jekk ikun moralment konvint li l-verżjoni korretta hija waħda u mhux l-oħra, jimxi fuq dik il-verżjoni li jaċċetta u jekk dik il-verżjoni tkun timpronta l-ħtija tal-imputat jew akkużat, allura jiddikjara tali ħtija u jgħaddi għall-piena jew għal xi provvediment ieħor.

L-istess linja ta' ħsieb giet espressa mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Jonathan Micallef** mogħtija fit-2 ta' Frar 2012:

*"Huwa minnu illi jista' jkollok sitwazzjoni fejn numru ta' xhieda qegħdin jagħtu verżjoni differenti minn oħrajn illi xehdu qabel. B'daqshekk ma jfissirx illi għax hemm xhieda differenti bil-fors hemm konflitt li għandha twassal għal liberatorja. Fil-kawża **Pulizija vs. Joseph Thorn** deċiża mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali fid-9 ta' Lulju 2003, il-Qorti qalet '... mhux kull konflitt fil-provi għandu awtomatikament*

*iwassal għal liberazzjoni tal-persuna akkuzata. Imma l-Qorti f'każ ta' konflitt ta' provi, trid tevalwa il-provi skond il-kriterji enunċjati fl-Artikolu 637 tal-Kap. 9 u tasal għal konkluzjoni dwar lil min trid temmen u f'hiex trid temmen jew ma temminx' (ara wkoll **Repubblika ta' Malta vs. Dennis Pandolfino** 19 t' Ottubru 2006)."¹⁹*

Dak li trid tagħmel għalhekk din il-Qorti huwa li tevalwa ż-żewġ verżjonijiet u tara tistax tattribwixxi kredibbilita lil xi waħda miż-żewġ verżjonijiet mogħtija. Dan trid tagħmlu abbażi tal-provi prodotti.

Il-Qorti tibda biex tinnota li filwaqt li fil-kawżi fejn Joseph u Herman Hili jinsabu akkuzati kien tressaq bħala xhud Josef Bugeja, sid il-għalqa fejn kien jinsab l-akkuzat fil-ħin li seħħ fl-inċident de quo, f'din il-kawża dan ix-xhud ma tressaqx biex jixhed. Lanqas ma saret talba mill-Prosekuzzjoni jew mid-difiża sabiex ix-xhieda mogħtija mill-istess Josef Bugeja fl-udjenza tal-wieħed u għoxrin (21) ta' April 2023 tiġi inserita f'dawn il-proċeduri. Għalkemm il-kawżi instemgħu kontestwalment, din il-Qorti ma sabet l-ebda riferenza jew talba f'xi verbal ta' dawn il-proċeduri sabiex ix-xhieda tal-istess Josef Bugeja tkun tgħodd wkoll għal dawn il-proċeduri. Il-Qorti għalhekk f'dan il-każ partikolari ma tistax tieħu in kunsiderazzjoni tax-xhieda ta' Josef Bugeja.

¹⁹ Ara wkoll **Il-Pulizija vs. Patrick Mangion et** (deciza fis-17 ta' Settembru 2012), **Il-Pulizija vs. Michele sive Michael Fenech** (deciza fis-17 ta' Settembru 2012), **Il-Pulizija vs. Mohammed Mansur Ali** (deciza fl-24 ta' Jannar 2013), **Il-Pulizija vs. Mario Pace** (deciza fis-6 ta' Frar 2013) u **Il-Pulizija vs. Hubert Gatt** (deciza fil-11 ta' Lulju 2013); **Il-Pulizija vs Raymond Cassar** (deciza fit-13 ta' Jannar 2016).

Dan pero ma jfissirx li b'daqshekk hija għandha bil-fors temmen il-verżjoni tal-parte civile ad esklużjoni ta' dik tal-akkużat għaliex dawn qegħdin tnejn kontra wieħed. L-artikolu 638(2) tal-Kap. 9 jagħmilha ċara li x-xhieda ta' xhud wieħed jekk emnut xorta jista' tagħmel prova sħiħa u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt gie ippruvat minn żewġ xhieda jew aktar.

Minn eżami tal-atti proċesswali, il-Qorti hija konvinta li d-dinamika tal-incident mertu ta' dawn il-proċeduri seħħet hekk kif indikat minn Justin Galea u mhux hekk kif indikat minn Joseph Hili u ibnu. L-akkużat Justin Galea mar fid-dura tal-ħabib tiegħu Josef Bugeja. Meta kien fid-dura ta' Bugeja, Galea sema' l-għajjat tal-bird callers li kien ġej min-naħa tad-dura fejn Hili kienu qegħdin jonsbu. Huwa għaraf dan l-għajjat bħala li kien tiegħu għax kien hemm żmien fejn huwa kien jonsob ma' Hili. Galea ċempel lil Joseph Hili biex ikellmu dwar il-fatt li hu kien juża l-għanjiet tal-għasafar li kienu tiegħu. Din it-telefonata ma nizlitx tajjeb ma' Hili, partikolarment ma' iben Joseph Hili, preċiżament Herman Hili li instema' jgħid lil Galea li kien tiela' għalih. It-telefonata waqfet hemm. Justin Galea ma tħarrikk minn fejn kien. Pero mument wara Joseph u Herman Hili marru fid-dura ta' Josef Bugeja meta kienu jafu li Justin Galea kien qiegħed hemm. L-incident imbagħad eskala f'dan il-punt. Minkejja li Joseph Hili kien taħt ir-riħ ta' Galea, jidher li huwa ixxabbat mal-ħajt biex ikun jista' jilħaq lil Galea. Hili rnexxielu jagħti tlett (3) daqqiet lil Galea, bl-ewwel daqqa jolqot lil Galea f'għajnejh. Minkejja li Galea beda jgħidli biex ma jerfax idejh, Joseph Hili reġa' fajjarlu daqqa oħra u laqtu naħa ta' fuq ta' imnieħru. Bit-tielet daqqa laqtu f'geddumu u waqqgħu. F'dak il-punt Galea qam, sab ġebli fuq il-ħajt u tefagħha fid-direzzjoni ta' Joseph Hili u laqtu f'wiċċu. Din id-daqqa ta' ġebli ikkaġunat feriti fuq wiċċ Joseph Hili u dan fil-fatt kellu jmur jimmedika ruħu l-Isptar.

Qabel telqu minn fuq il-post, Herman Hili indirizz diskors lejn Galea fis-sens li kien se joqtlu dik il-lejla stess fid-dura.

Din il-Qorti waslet sabiex tattribwixxi kredibbilita lill-verżjoni ta' Justin Galea wara li qieset is-segwenti:

- (1) fir-rapport inizjali li sar minn Joseph u Herman Hili, dawn fl-ebda ħin ma spjegaw li immmedjatement qabel ma seħħ l-inċident kien hemm diverbju bejn il-partijiet fuq l-għanjiet tal-bird callers u li kienu huma stess li telgħu fid-dura fejn kien jinsab Justin Galea. Infatti lill-Pulizija *a tempo vergine* jsemmulhom biss li Joseph Hili kien ġie aggredit minn Justin Galea. Ma jagħmlu l-ebda riferenza għat-retroxena dwar kif kien żviluppa l-inċident. Hili poġġew ir-rapport tagħhom b'mod li taw x'jifhmu li Joseph Hili kien ġie aggredit intortament minn Galea. Dan meta ma kienx il-każ;
- (2) fix-xhieda li Joseph u Herman Hili taw quddiem din il-Qorti, huma insistew li kienu marru fejn id-dura fejn kien jinsab Justin Galea għaliex huma riedu jkellmu lil Josef Bugeja, sid l-għalqa fejn kien jinsab Galea. Apparti li mhux ċar kif Hili kienu jafu li propju dak il-ħin Josef Bugeja kien qiegħed l-għalqa, ir-raġuni għalfejn Hili riedu jkellmu lil Bugeja ma ħarġitx mill-provi prodotti. Bugeja żgur li ma kellux x'jaqsam mal-kwistjoni tal-bird-callers li kienu qegħdin jużaw Hili u li dwarhom Galea kien ċempel lil Joseph Hili. L-istess Hili lanqas ma jagħtu spjegazzjoni għalfejn riedu jmorru jkellmu lil Bugeja dak il-ħin meta huma stess jistqarru li kienu jafu li Justin Galea kien fejnu u kien għad kemm kellhom d-diverbju ma' Galea. Il-Qorti hija aktar propensa li temmen li mhux minnu li Hili riedu jkellmu lil Bugeja. Huma kienu konxji li Justin Galea kien qiegħed f'dik id-dura u kienu marru għalih

biex jieħdu s-sodisfazzjon mingħand Galea dwar il-kwistjoni tal-bird callers. Jekk tabilhaqq huma riedu jkellmu lil Bugeja, is-sens komun jgħidlek li inti ma tmurx tipprova tkellmu x'hin taf li fejnu hemm xi ħadd li miegħu għadu kemm kellek battibekk jaħraq!! Għall-Qorti dan huwa sinjal għalhekk li Hili kienu qegħdin ifittxu l-inkwiet;

(3) L-inkontru bejn Hili u Justin Galea ma kienx wieħed li seħħ b'kumbinazzjoni. Kienu Hili stess li imxew għalfejn kien qiegħed Galea. Kif ħareġ mill-atti u anke ġie konfermat waqt l-aċċess, kien hemm distanza konsiderevoli minn fejn kienu Hili għal fejn kien qiegħed Galea. Hili riedu jimxu tul ta' erba' għelieqi imdaqqsin sabiex jaslu għal fejn kien qiegħed Galea. Hija ċara għalhekk l-intenzjoni ta' Hili li jmorru fejn Galea. Għalkemm kienu qegħdin jonsbu, wara t-telefonata Hili immedjatament telqu l-insib u rħewlha fid-direzzjoni ta' Galea. Dan juri kemm Hili kienu imsaħħnin għal Galea. Infatti l-ġlieda ta' bejniethom seħħet minuti biss wara t-telefonata;

(4) Justin Galea kien dejjem koerenti fil-verżjoni li ta lill-Pulizija u dan sa mill-ewwel mument li huwa ġie interrogat fuq l-inċident. Il-Qorti eżaminat fid-dettal il-verżjoni inizjali li Galea ta lill-Pulizija, il-verżjoni li ta meta xehed quddiem din il-Qorti kif wkoll il-verżjoni li huwa reġa' ta waqt l-aċċess li inżamm. Il-Qorti tinnota kif Galea ma qagħadx jomogħda dwar kif seħħ l-inċident, ma hebbiex fatti – sewwasew hekk kif għamlu Hili – u mill-ewwel ammetta mal-Pulizija l-fatt li huwa kien xeħet ġebli lil Joseph Hili wara li kien laqqat daqqiet mingħandu. Huwa imbagħad ma tefax aktar ġebel wara li ra lil wiċċ Hili bid-demm;

(5) Il-konfigurazzjoni dwar kif inhu l-ħajt min-naħa ta' fejn ġew Hili jagħmilha possibbli li wieħed jixxabbat mal-ħajt biex jilħaq lill-persuni li jkunu qegħdin fil-perimetru tal-kamra fejn seħħ l-inċident mertu ta' dawn il-proċeduri. Dan għaliex il-ħajt mhuwiex wieħed lixx iżda huwa mibni b'mod irregolari li jippermetti li wieħed jitla' mal-istess ħajt. L-isjegazzjoni li jagħti Justin Galea li Joseph Hili effettivamente tela' mal-ħajt, żamm ma serratizz li hemm u beda jagħti lil Galea hija kredibbli;

(6) Għalkemm Herman u Joseph Hili jiċċdu kategorikament li f'xi ħin Joseph Hili ġie f'kuntatt ma' Justin Galea, l-istess Hili pero ma jagħtu l-ebda spjegazzjoni dwar kif Justin Galea spiċċa b'uġieġh f'wiċċu u anke ġie rilaxxat ċertifikat mediku li jikkonferma dan dakinhar stess li seħħ l-inċident. L-uġieġh li kien qed jilmenta minnu Galea kien propju fl-istess partijiet ta' wiċċu fejn huwa kien indika li laqqat id-daqqiet minn Joseph Hili;

(7) Wieħed wkoll ma jifhimx għalfejn Hili minkejja li rriżulta li għandhom CCTV cameras mal-għalqa tagħhom u li possibilment setgħu irrekordjaw l-akkadut, huma għażlu li ma jindikawx dan il-fatt hekk importanti lill-Pulizija. Din il-Qorti tqis li jekk verament Hili ma kellhomx x'jaħbu dwar dak li kien seħħ ma kien hemm l-ebda raġuni għalfejn huma ma kellhomx jagħtu din l-informazzjoni mill-ewwel lill-Pulizija, aktar u aktar meta kienu huma stess li ġrew lejn l-Għassa biex isir ir-rapport.

Huwa għalhekk li l-Qorti qiegħda tqis il-verżjoni mogħtija minn Justin Galea bħala aktar kredibbli u verosimili minn dik mogħtija minn Joseph u Herman Hili.

Il-fatt pero li l-Qorti qiegħda tattribwixxi kredibbilta lill-verżjoni ta' Justin Galea ma jfissirx b'daqshekk li dan sejjer iwassal sabiex Justin Galea jiġi liberat mill-akkużi li ġew miġjuba fil-konfront tiegħu.

I. Ir-Reat taħt l-Artikoli 214 u 216 tal-Kap. 9 (L-Ewwel Imputazzjoni)

B'riferenza għall-ewwel imputazzjoni, jingħad li l-akkużat mill-ewwel ammetta mal-Pulizija li huwa tefa' ġebbla fid-direzzjoni ta' Joseph Hili, laqtu u anke ikkaġunatu feriti f'wiċċu. Dan il-fatt l-akkużat reġa' ikkonfermah wkoll waqt li kien qiegħed jagħti d-deposizzjoni tiegħu.

Mill-provi rriżulta wkoll li l-feriti li ġew kaġunati fuq il-persuni ta' Joseph Hili permezz ta' din il-ġebbla mitfugħa minn Galea kienu gravi fil-portata tagħhom. Dan għal tlett raġunijiet prinċipali: (a) il-ferita ikkaġunat sfregġu fuq wiċċ Joseph Hili, liema sfregġu huwa viżibbli minn *"within a talking distance"*; (b) kien hemm ksur ta' għadam fil-wiċċ, liema ksur wara tlett (3) xhur mill-inċident kien għadu ma fieqx kompletament; (c) Joseph Hili beda jsofri minn uġieġ ta' ras persistenti li huwa kumplikazzjoni diretta li żviluppat minħabba l-ġrieħi li soffra f'dan l-inċident.²⁰ Infatti fil-konkluzjonijiet tiegħu l-espert nominat minn din il-Qorti Mr Alec Sultana jikkonkludi li:

*"In my opinion the injury sustained on the 7th December 2022, is classified as a **Greivous injury without an imminent risk of life** in view of:*

²⁰ Fol. 140 tal-proċess.

1. *The permanent scar on his left forehead. This scar is still tender 6 months after the injury and exhibits a local numbness due to a contusion of the superficial cutaneous nerves in the area.*
2. *Persistent episodes of frontal headaches which is a well-documented long-term complication of this type of injury.*
3. *The open depressed fracture of the frontal bone extending into the frontal sinus. This fracture takes an average of 6 to 8 weeks to heal. In fact, the fracture was still visible on the final CT scan taken over 3 months after the injury.”²¹*

L-ewwel imputazzjoni għalhekk giet pruvata.

II. Ir-Reat taħt l-Artikoli 49 u 50 tal-Kap. 9 (It-Tieni Imputazzjoni)

Fit-tieni imputazzjoni, l-akkuzat qiegħed jiġi mixli bl-addebitu tar-riċediva. In sostenn ta’ din l-imputazzjoni, il-Prosekuzzjoni ressqet lil Margaret Debattista li pprezentat sentenza tat-tmienja (8) ta’ Marzu 2012. Għalkemm il-Prosekuzzjoni tqis li din is-sentenza tirreferi għall-akkuzat odjern, il-Qorti tinnota li hemm divergenza fil-karta tal-identita indikata. Fis-sentenza esebita n-numru tal-karta ta’ identita’ ta’ Justin Galea huwa indikat bħala **141287(M)**, filwaqt li dak indikat fiċ-ċitazzjoni odjerna u l-okkorrenza relattiva għal inċident mertu ta’ dawn il-proċeduri, l-karta tal-identita ta’ Galea hija indikata

²¹ Fol. 140 tal-proċess.

bħala **141284(M)**. Il-Prosekuzzjoni ma ressqitx lill-Ispettur Arthur Mercieca sabiex jikkonferma li l-akkużat odjern huwa l-istess persuna li kien ġie sentenzjat fit-tmienja (8) ta’ Marzu 2012. Dan huwa l-ewwel ostakolu sabiex tirnexxi din l-imputazzjoni.

Fi kwalunkwe każ wkoll, il-Qorti tinnota li fis-sentenza tat-tmienja (8) ta’ Marzu 2012 Justin Galea kien liberat bil-kundizzjoni li ma jagħmilx reat ieħor fi żmien tlett (3) snin. Din hija waħda mis-sanzjonijiet komunitarji kontemplati fil-Kap. 446. La darba Galea kien ingħata sanzjoni komunitarja, din ma tistax titqies li hija “kundanna” kif ikkontemplat fl-artikolu 50 tal-Kap. 9. Dan huwa t-tieni ostakolu għal din l-imputazzjoni.

Finalment, jiġi rilevat wkoll li għalkemm ġie esebit *fines report*, is-sentenzi li permezz tagħhom ġew imposti l-multi indikati ma ġewx esebiti. Il-*fines report* u l-fedina penali weħidhom mhumieq suffiċjenti biex jikkostitwixxu prova suffiċjenti għall-addebitu tar-riċediva. Għaldaqstant għalkemm l-akkużat sejjer jinstab ħati tal-ewwel (1) akkuża, din il-Qorti mhux sejra titratta miegħu bħala riċediv.

E. Kunsiderazzjonijiet dwar il-Piena

Għalkemm Justin Galea jenfasizza li huwa tefa’ l-ġebbla biex jiddefendi lill-innifsu mill-aggressjoni ta’ Joseph Hili, il-Qorti ma tqisx li dan kien każ ta’ legittima difesa. Dan għaliex wara l-ewwel daqqa li laqqat Justin Galea mingħand Joseph Hili, Justin Galea ma rtirax lura minn mal-ħajjt li kien hemm bejnu u bejn Joseph Hili. Galea kien obligat li jagħmel hekk. Joseph Hili li kien qed jixxabbat mal-ħajjt seta’ jilħaq lil Galea propju għaliex Galea kien

qiegħed eżattament biswit il-ħajt. Li kieku Galea irtira aktar 'l ġewwa, Joseph Hili ma kienx jilħaq lil Galea u Galea kien jevita li jlaqqat kemm it-tieni u kif wkoll it-tielet daqqa li wasslitu sabiex imbagħad jitfa' l-ġebli u jolqot lil Hili. Huwa evidenti għalhekk li wara l-ewwel kolluttazzjoni li kien hemm bejniethom, Justin Galea ma ppruvax jersaq lura biex jevita milli l-affarijiet jkompli jikbru; iżda kompla jipprova jieħu s-sodisfazzjoni ma' Joseph Hili.

Mill-aċċess li inżamm, il-Qorti tqis li Galea ma kellu l-ebda ostakolu biex jirtira lura mill-ħajt. Kif il-Qorti setgħet tikkonstata hija stess waqt l-aċċess, il-kamra hija mdawra b'kuritur u Justin Galea kellu fejn jirtira lura biex ma jkomplix ilaqqat daqqiet mingħand Hili. Galea dan m'għamlux iżda għażel li jkompli jaffronta lil Hili. Ta' dan Justin Galea irid iwieġeb għalih. Assolutament mhux il-każ fejn Galea jiġi eżentat minn xi responsabbilita kriminali.

Li hu żgur huwa li l-azzjoni da parti ta' Galea kienet riżultat tal-azzjonijiet provokatorji ta' Joseph Hili li kien hu li inizjalment hebb għall-istess Galea. Kif ġia sottolineat Galea irreaġixxa wara t-tielet (3) daqqa li laqqat mingħand Hili u li tefgħetu fl-art. Galea soffra anke feriti ta' natura ħafifa riżultat tad-daqqiet li laqqat. Dan wara li aktar qabel kien wissa' lil Joseph Hili biex ma jkomplix jagħtih. Fiċ-ċirkostanzi għalhekk il-Qorti sejra tqis li l-azzjonijiet ta' Justin Galea kienu skużabbli. Dan sejjer iwassal sabiex il-piena għall-ewwel imputazzjoni li tagħha Galea sejjer jinstab ħati tiġi ridotta b'terz.

F. Decide

Għaldaqstant għal dawn il-motivi, il-Qorti:

(a) mhux qiegħda issib lill-akkużat ħati tat-tieni (2) imputazzjoni u qiegħda tilliberah minnha;

(b) wara li rat l-artikoli 214, 216, 230(c), 232 (a) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta qiegħda issib lill-akkużat **ħati tal-ewwel (1) imputazzjoni u qiegħda tikkundannah għal tmien (8) xhur prigunerija li b'applikazzjoni tal-artikolu 28A tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, qiegħdin jiġu sospizi għal żmien tmintax (18) -il xahar mil-lum.**

A tenur tal-artikolu 28A(4) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti spjegat lill-ħati bi kliem ċar ir-responsabbilita tiegħu taħt l-artikolu 28B tal-Kapitolu 9 jekk huwa jikkommetti reat ieħor li għalih hemm piena ta' prigunerija matul il-perijodu operattiv ta' din is-sentenza.

Wara li rat l-artikolu 382A tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta u peress li jeżistu r-raġunijiet indikati fl-artikolu 412C(1) tal-Kap. 9 il-Qorti qed toħroġ ordni ta' trażżin fil-konfront tal-ħati u dan sabiex tipprovdi għas-sigurta tal-vittmi Joseph Hili u Herman Hili. L-ordni qed tiġi magħmula għal żmien tlett (3) snin mil-lum taħt il-kundizzjonijiet elenkati fl-ordni mogħtija kontestwalment ma' din is-sentenza. Il-Qorti fehmet lill-ħati bil-konsegwenzi li jistgħu jirriżultaw jekk huwa jikser tali ordni tat-trażżin.

Finalment il-Qorti wara li rat l-artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta qiegħda tordna lill-ħati sabiex iħallas lir-Registratur tal-Qorti l-ammont ta' **tlett mija u ħamsin ewro (€ 350)** rappreżentanti l-ispejjeż

peritali inkorsi²² f'dawn il-proċeduri u dan fi żmien tlett (3) xhur mil-lum.

(ft.) Dr. Jean Paul Grech
Maġistrat

(ft.) Diane Farrugia
Deputat Reġistratur

Vera Kopja

Għar-Reġistratur

²² Euro 350.00 – A fol. 141 tal-atti proċesswali.